

Factsheet wijziging afwikkeling massaschade in collectieve acties

Op 16 november 2016 heeft de minister van Veiligheid en Justitie het wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering teneinde de afwikkeling van massaschade in een collectieve actie mogelijk te maken aangeboden aan de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel wijzigt artikel 3:305a BW (de algemene ontvankelijkheidseisen) ingrijpend en voegt een nieuwe titel 14A toe in het Derde Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Dit document geeft een beknopt overzicht van de hoofdlijnen van het wetsvoorstel.

Met het indienen van dit wetsvoorstel streeft de minister naar een balans tussen het belang van gedupeerden om hun rechten te kunnen verwezenlijken en het belang van aangesproken partijen om beschermd te worden tegen ongefundeerde of lichtvaardige massaclaims.

Het wetsvoorstel kent de volgende hoofdlijnen:

Stap 1: Procesinleiding en registratie in register

- Het voorstel wil **schikken aantrekkelijker** maken door verbetering van de kwaliteit van collectieve belangenbehartigers, coördinatie van collectieve procedures en meer finaliteit.
- Er komt **één regime voor collectieve acties** op grond van artikel 3:305a BW, ongeacht of ze strekken tot schadevergoeding in geld of niet.
- De **ontvankelijkheidseisen** voor belangenorganisaties voor het instellen van een collectieve vordering worden **aangescherpt** op het punt van governance, financiering en representativiteit. Deze eisen verankeren deels de Claimcode wettelijk. Zo moeten belangenorganisaties onder andere een toezichhoudend orgaan instellen, beschikken over voldoende ervaring en deskundigheid en

een algemeen toegankelijke internetpagina in stand houden, met onder andere relevante informatie zoals een bestuursverslag, statuten en de bestuursstructuur, de bezoldiging van de bestuurders en leden van het toezichthoudend orgaan, en de jaarlijks op te stellen jaarrekening. Een uitzondering geldt voor bepaalde gevallen waarin het stellen van deze eisen disproportioneel zouden zijn, zoals wanneer een rechtsvordering wordt ingesteld met een ideëel doel of bij een zeer beperkt financieel belang.

- Een collectieve vordering moet een **voldoende nauwe band hebben met de Nederlandse rechtssfeer**. Hiervan is sprake wanneer (i) het merendeel van de gedupeerden zijn gewone verblijfplaats in Nederland heeft, of (ii) degene tegen wie de rechtsvordering zich richt woonplaats heeft in Nederland, of (iii) de gebeurtenis of gebeurtenissen waarop de rechtsvordering betrekking heeft in Nederland hebben plaatsgevonden. Forumkeuze voor de Nederlandse rechter of het feit dat de belangenbehartigende organisatie in Nederland is gevestigd wordt gezien als een onvoldoende aanknopingspunt.
- Er komt **één gespecialiseerde rechter**: alle collectieve acties moeten als vorderingsprocedure worden aangebracht bij de rechtbank Amsterdam. De rechtbank Amsterdam kan daardoor expertise opbouwen. Concentratie maakt coördinatie mogelijk en kan voorkomen dat op meer plaatsen collectieven schadevergoedingsacties voor dezelfde gebeurtenis tegen dezelfde aangesproken partij plaatsvinden. Wanneer het lokale of regionale karakter van de collectieve vordering daartoe aanleiding geeft, kan de rechter de zaak verwijzen naar een ander gerecht.
- Alle collectieve procedures moeten binnen twee dagen na indiening van de procesinleiding door de eisende partij worden geregistreerd in een **centraal voor iedereen raadpleegbaar register** op straffe van niet-ontvankelijkheid. Welke partij dit register zal houden wordt nog in een algemene maatregel van bestuur geregeld.

Stap 2: 3-maandentermijn stand still

- **Stand still**: na aantekening in het centraal register komt de zaak gedurende drie maanden stil te liggen om andere belangenorganisaties in staat te stellen ook een collectieve vordering voor dezelfde gebeurtenis of gebeurtenissen over soortgelijke feitelijke en rechtsvragen in te stellen.
- Als meer belangenorganisaties een collectieve vordering willen instellen voor dezelfde gebeurtenis of gebeurtenissen over soortgelijke feitelijke en rechtsvragen, wijst de rechter uit hun midden de meest geschikte aan als **Exclusieve Belangenbehartiger** voor alle gedupeerden. Bij de aanwijzing neemt de rechter omstandigheden als de omvang van de groep personen voor wie de eiser opkomt, de grootte van het financiële belang of andere door de eiser verrichtte werkzaamheden of ingestelde collectieve vorderingen in aanmerking. Het is mogelijk dat de rechter niet één Exclusieve

Belangenbehartiger aanwijst, maar twee of meer co- of sub-Exclusieve Belangenbehartigers.

- Na aanwijzing van de Exclusieve Belangenbehartiger kunnen gedupeerden zich aan de collectieve belangenbehartiging onttrekken door een **opt-out**. De rechter bepaalt hiervoor een termijn van tenminste een maand. Gedupeerden moeten schriftelijk aan de griffie laten weten te kiezen voor deze opt-out.

Stap 3: Behandeling zaak

- De niet-aangewezen belangenbehartigers blijven **wel partij in de procedure**. Daardoor kunnen de niet-aangewezen belangenbehartigers beschikken over de in de procedure gewisselde stukken en kan de rechter ook andere eisers aan het woord te laten doordat hij kan bepalen dat ook de niet aangewezen eisers proceshandelingen mogen verrichten.

Stap 4: Bindende uitspraak

- De uitspraak van de rechter in de procedure is **bindend** voor alle gedupeerden die zich niet hebben onttrokken door de opt-out.

Wij zullen het wetgevingsproces nauwlettend volgen en u informeren over de stand van zaken. De inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zal plaatsvinden op een van de vaste verandermomenten, dat wil zeggen op 1 januari of 1 juli.

René van de Klashorst

Advocaat, partner

+31 6 20604322

+31 70 515 3777

rene.vandeklashorst@pelsrijcken.nl

Martijn Kloppenburg

Advocaat

+31 6 53736474

+31 70 515 3867

martijn.kloppenburg@pelsrijcken.nl

Peter van Kippersluis

Advocaat

+31 6 51419110

+31 70 515 3242

peter.vankippersluis@pelsrijcken.nl